

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: **EKOLOGIYA**

Fan kodi: **EKA3604**

Fanga

ajratilg

davomiyligi: 1 semestr

Kafedra: Sanoat ekologiyasi

Fan qaysi yo'naliш talabalari uchun: 60710100-Kimyoviy texnologiya (ishlab chiqarish turlari bo'yicha)

Fan ma'ruza o'qituvchisi: Niyazova Movlyuda Muxitdinovna

Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 2 0

Email:

Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):

Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va Tanlov turi: ixtisoslik fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash

Fanning qisqacha bayoni: Fanni o'qitishdan maqsad – barqaror rivojlanish prinsiplari, huquqiy va boshqaruv chorralari orqali ifloslanishi oldini olish atrof-muhitni ifloslanish yo'llari va uning oqibatlari, ifloslnishni oldini olish usullari, atrof-muhitni muhofaza qilishning ilmiy asoslari; tabiat va jamiyatning o'zaro mavjudlik qonuniyatları; atrof-muhitni muhofaza qilishning qonuniy asoslari, davlat boshqaruvi va xalkaro hamkorlik; tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish; atmosfera havosini chang va zaharli gazlardan tozalash; oqova suvlarni tozalash va suvning aylanma harakatini tashkil qilish; tuproqni muhofaza qilish; chiqindisiz texnologik jarayonlarni hosil qilishning asosiy prinsiplarini o'rgatish va ularni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat..

Fanning maqsadi: talabalarni nazari bilimlar, amaliy ko'nikmalar, vujudga keladigan ekologik hodisalarini bartaraf etish borasida tegishli qarorlarini qabul qilish, ekologik muammolar bo'yicha yechimlarni qabul qilish, atmosfera havosini chang va zaharli gazlardan tozalash, oqova suvlarni tozalash, chiqindilarini qayta ishslash usullari va texnologiyalarini o'rgatish, talabalarning amaliy faoliyatida olgan bilim, ko'nikmalarini kasbiy faoliyatda qo'llay olishiga erishish.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lislashi:

- global ekologik muammolar, tabiat va jamiyatning o'zaro bog'liqligi qonuniyatları, ekologiyaning asosiy qonunchilik asoslari, ekologik tizimlar, biosferada moddalarning aylanma xarakati to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;
- Atrof-muhitni muhofaza qilishning nazariy asoslari, atrof-muhitni muhofaza qilishning huquqiy asoslari, biosferaning ekologik muammolari, atmosfera havosini changdn va zaharli gazlardan tozalash, oqova suvrni tozalash usullari haqida **bilishi va ulardan foydalana olishi**;
- tabiatda moddalarning aylanma harakati, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish asoslari, atmosfera havosini changdan va zaharli gazlardan tozalash usullari, oqova suvlarni sinflanishi, oqova suvlarni mexanik, fizik-kimyoviy, kimyoviy va biologik tozalash usullari va qattiq chiqindilarini qayta ishslash to'g'risida **aniq malakalariga ega bo'lisci kerak**;

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Nº	Fan mavzulari	Ma'r uza soatla r hajmi	Amali y mash g'ul ot	La bo rat ori ya ma	Musta qil ta'lim soatlar i
1	Atrof-muhitni muhofaza qilishning asosiy yo‘nalishlari ta’minalash	2			4
2	Atmosfera havosida zaharli moddalarning tarqalishi va		2		4
3	Atrof muhitni muhofaza qilishning huquqiy asoslari	2			4
4	Atmosfera havosiga tushayotgan chang-gaz chiqindilari CHMCHlarini hisoblash va ularni tozalash moslamalarni o‘rnatish zarurligini asoslash		2		4
5	Tabiatni muhofaza qilishning ilmiy asoslari va liftlar).	2			4
6	Atmosfera havosini ifloslanishi natijasida keltirilayotgan zararni hisoblash va tozalash chora tadbirlarini iqtisodiy samaradorligini aniqlash.		2		4
7	Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish asoslari asosiy talablar	2			4
8	Oqova suvlarni tozalash moslamalar kompleksi ishlarini tahlil qilish va samaradorligini hisoblash		2		4
9	Atmosfera havosini ifloslanish yo‘llari va uni kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar kuchlarning ta’sirini hisobga olgandagi konstruktiv yechimlari	2			4
10	Oqova suvlarni biologik usul bilan tozalash moslamalarining texnologik ko‘rsatgichlarini hisoblash		2		4
11	Atmosfera havosini changdan tozalash	2			4
12	Qattiq chiqindilarni qayta ishlash usullari		2		4
13	Atmosfera havosini zaharli gazlardan tozalash	2			4
14	Oqova suvlar va ularning tozalash usullarini sinflanish	2			2
15	Oqova suvlarni mexanik va fizik-kimyoviy usullar bilan tozalash	2			2
16	Oqova suvlarni kimyovaiy usullar bilan tozalash	2			2
17	Oqova suvlarni biokimyovaiy usul bilan tozalash	2			2
18	Litosferani muhofaza qilish	2			2
19	Oqova suvlarni ifloslik darajasini filtrlash usuli bilan aniqlash.			2	2
20	Oqova suvlarni loyqalilik darajasini aniqlash.			2	2
21	Oqova suv tarkibidagi muallaq zarrachalarni			2	2

22	Oqova suvlari taribidagi erigan organik moddalar miqdorin aniqlash.			2	2
23	Oqova suv tarkibidagi erigan organik moddalaridan adsorbsiya usuli bilan tozalashani aniqlash			4	2
Jami		24	12	12	72

Adabiyotlar

1. Sh.A.Mutalov, T.T.Tursunov, M.M. Niyazova,K.M. Adilova, B.Z. Zaynidinova, A.A. Maksudova Sanoat ekologiyasi (Atrof muhit muhofazasi). Darslik. «O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi» nashriyot-matbaa birlashmasi. 2020.-360b.
2. Turobjonov S.M. va boshq. Oqova suvlarni tozalash texnologiyasi– Darslik. T.: Musiqa. 2010. – 253 b.
- 3.Turobjonov S.M. va boshq. Sanoat chiqindilarini rekuperatsiya qilish texnologiyasi. – Darslik. T.: Faylasuflar jamiyat. 2011. – 180 b.
- 4.O.Qudratov. Sanoat ekologiyasi. T.: Toshkent to‘qimachilik va engil sanoat. 1999.184b

Qo’shimcha adabiyotlar

5. Mirziyoev SH.M.Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz.488b.,T. “O‘zbekiston”,2017 y. 10b
6. Qosimova S., Shokirova Sh. Atrof muhit muhofazasi. O‘quv qo‘llanma. T.: 2005.
- 7.Эргашев Т., Эргашев А. Экологическая безопасность – среда жизни человека. –Учебное пособие. Т.: ChinorENK, 2007y. 155 с. 104
- 8.Ergashev A. Umumiylk ekologiya. T.:2003y170b

Internet saytlari

1. www.technology.ru
- 2.www.ziyonet.uz
- 3.www.bilim.uz
- 4.www.referat.uz
5. www.gov.uz
6. www.lex.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta’lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma’lumotlar va turli materiallar bo‘yicha savollarga quyidagi grafik asosida o‘qituvchiga muriqaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	Seshanba	10.00 – 12.00	2/204